

רעז"י

מסורת הש"ס

כל כנויי פרק ראשון נדרים

ר"ז

5

עין משפט
נר מצוה

בַּה א מִי פ"ח מהל'
מתנות עניים הל' ב
טוש"ע י"ד סימן רנח סעי'
:ב

ב"ב מ"ב פ"ב מהלכות
נדרים הל' מן מוש"ע
ח"מ ס' רעג סעי' ח:
ג' מ"י שם הל' מן מוש"ע
שם סעי' ה:]

בז ד ה מיי פ"ג מהל'
ק"ש הלכה ג טוש"ע
ח"ח ס"י פג סעי' ג:

מוסף רש"י

[illegible]

תוספות

[illegible]

לדקה. משום דכיון דאתקש אע"ג דלא תמיצב בדריה
למחלה: הפקר מאי מי אמרינן היינו דדקא או לא. והאי
לאן לאן אי יד לשבועה או לא משום דבדריה איתקוש כי
י השבוע שבועה והיינו דחנן (לקמן ט.) כנדרי רשעים נדר
בניזר קרבנן ובשבועה אלמלא יד יד
לשבועה: וכן נ"ץ הכסא. שיה
אסור לקרות בו ק"ש: הדיא מגו חדא
קמיבעיא ליה. כלומר את"ל יד ומונ יד
יד או אין יד: ולענין הלבדה. בקדושין
נקטינן לחומרא דיש יד דכיון דבעינן
לא אפשרינהו הוה ליה ספיקא דלדרייתא
ולחומרא. ובפאה ודקה כתב הרשב"א
ז"ל נמי דאולינן לחומרא כיון דאסורן
בתיקון וכן כתב האמרינן ז"ל בהלכותיו
דבעינן לדקדק לא אפשרינהו בדריה
וסוגיין דיש יד לדקה וקיימא לן נמי
דכל תיקון דאסורא לחומרא ומאי דאמר
ז"ל דסוגיין דיש יד לדקה היינו משום
דקאמרינן אס תמלא לומר יד יד
לדקה וזה אפשר הוה על דרך
הרמב"ם ז"ל שפוסק בכל מקום כחם
תמלא לומר. אסל כדמא דקאמר
דקיימא לן נמי דכל תיקון דאסורא
לחומרא וגדלה שהסכים גם כן לזה
הרשב"א ז"ל ותמניה עליהן שהרי
סוגיא מפורשת היא בסוף פרק הריבוע
והלחיים (חולין דף קלד.) שספק ממון
עניים הרי הוא ספק ממון דאולינן ביה
לקולא נכתב דממשקין התם אסמתי
דגר שנתבינה והיה לו פרה שנתמ
וכו' תנן ספק ממון פטור אלמלא ספיקא
לקולא ורמינהו חורי נמלים שבתות
הקמה וכו' ואינטיירין לשנוי הכא פרה
בחוקת פטורה קיימא קמה בחוקת חיוב
קיימא אלמלא טעמא דבחוקת חיוב
קיימא הא לאו הכי ספק פטור ואס
משום נמי אקשי ליה אבוי ורבי עיסי דבבבא פטורה ואס
איתא דספק עניים מקרי ספק אסורא דבבבא פירוקא
דפ"ק דיומא (דף ט:.) תנן התם הנחתומין לא חיובו אותם
מעשר ראשון ומעשר עני המוליא מחזירו עליו הראיה
אם מעשר שני נפרשהו ונסקהו ויכילוהו צירושלים ואם איתא
מעשר עני אלא ודאי ספיקא דממון עניים לא מקרי ספיקא
דקאין ספק דהוה ליה ספיקא (דממון) ולקולא ואין יד. וכן
ספיקא דרבינן ולקולא: * מנודה אין לך * עקביא חוכך בזה
מגלחין חין (אבות ז'.) כלומר עניי המטעים לחבו דלחמי: מנודה
לו. ומיהו שמיני * ידיות נמי למלקות איתברו ביה לא מאי
ד שני אוכל לך כדאמר שמואל לעיל (דף ט:) גבי מופרשני
קס: משמיטתא מינך דר"ע שרי. דאפילו אמר שמיני אוכל לך
דלמר משמיטתא מנכסי אמרינן ופליגא דרב חסדא אע"ג
נמי שמיני אוכל לך. דהאי לישנא דמנודה משמע הכי ומשמע
נמי דמותרגמין והדוה נגדטה (ויקרא טו) וסאבותה דברחוקה
* ולענין קסנא דמשמיטתא פליגי. כדבריא ליה דטעמא דר"ע
איתא דאין הלבדה לא קיימא לן כ"ר עקביא דאסורא דלית
ומנן שמיני אוכל לך אסור ולוקה. נדינא מינך בלחוד שרי. מנודה
הרמב"ם ז"ל בהלכותיו ולא נתבדרו בזה דברי הרמב"ם ז"ל
כל נכסיו כמה דתימר יחסר כל רכושו והוא יבדל וכו' (שורא
גמרא דילן טעמא דירושלמי הוא לומר שכיון שעשה עצמו
א הכי היכי אמרינן משמיטתא מינך לכ"ע שרי אלא ודאי
דהוה ב"ד אסור ליהנות מנכסיו אבל נדהו הדינן מותר והיינו
נא לן בפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף טו:) מנודה שונה ונסקין לו
אלים טפי אבל תכרס ב"ד בעלמא לא מיתסרי ופליגי:

מעמד. כי דרוש ידרשנו ה' אלהיך מעמך: **לנפקותא צענמא.** כלומר והדין זוז אחר ליהוי לי להוצאה ודבורא הוא דלא אסקיה דלא גמר דיבורו (ו) דאמר עלי לנפקותא: **דמיב צפיר.** כאשר דברת צפיר (ו) ילא מפי דקדק (ישעיה מה): או דלמא שאני דקדק. להכי (ו) אית לה יד דלא חזיא אללא לעניים אכל הפקר דהא נמי אפי' לעשירים חזי מי אמרת דיש לך יד: יש יד לניתי הכסא. היכא דלא אמר צפירוש דלהוי בית הכסא מי הוי הזמנה ואסור להסתכל בו: **הדא מגו הדא קא מביעיא ליה.** מגו דקא מביעיא ליה אי זימנן מועיל צעי נמי אי אית ליה יד או לא: **מנודה** (ו) נמי לך. כלומר כלאש: שאסור להיהנות סך אהא אסור ליהנות ממך: **ר' עקיבא היה (ו) חוכך בזה להחמיר.** כאדם שמתחכם אילן ואילן כך איהו לא בריר ליה שיהא ודאי אסור: **לענין מלקות.** שאם עבר אינו לוקה כל כך ודאי לא היה מחמיר: **צניינא** מן. דמשמע צפירוש אהא מנודה לך דהיינו ודאי לבולי עלמא אסור: שמתא אינו כל כך כנידוי:

תורה אור השלם

1. כִּי תִדְרֹג נִדְרִי לִי
אֱלֹהֶיךָ לֹא תִאָּחַז
לְשִׁלּוֹם כִּי דָרַשׁ יִרְשְׁנוּ
יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִמֶּנּוּ וְהִיהַ
חָטָא: דְּבָרִים כג כב
2. מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר
וְעָשִׂיתָ כְּאִשֶּׁר נִדְרַת לִי
אֱלֹהֶיךָ נִבְּחָה אֲשֶׁר
דְּבַרְתָּ בְּפִיךָ:
דְּבָרִים כג כד

הנהגות הב"ח

(א) גמ' חיצני ליה. נ"ב
חוס' פי' כמו חיקו:
(ב) רש"י ד"ה לנפוקתא
וכו' דלא גמר דיבור דבעי
מימר עלי לנפוקתא:
(ג) ד"ה דכתיב וכו' צפ"ך
זו צדקה דכתיב יא' מפי
לדקא: (ד) ד"ה מטרה
וד"ה ר' עקיבא נ"ב שייך
למתינות:

גליון הש"ס

גמ' ש' ד' לצדקא קשה
 ל' לא הרין לעיל ד' עמי
 ד"פ כתב ד' דמבעי
 בקדושת' וכו' ולימי
 מיט' מנדרים דלמלא
 נדוים מחזרי דלפי'
 דנדרים ענולמי חיללי
 משא"כ בקדושת' א"כ מוא'
 מספקא ד' נדרים כנדרים
 הא נדרה נחמקס דנדרים
 שפיר יס' ללמוד מנדרים:
 חזק' וכו' ולימי חלבה
 ג' דיש ד' לצדקא עי'
 ברין פ"ק קדושת' ד' רח'
 עי': בבר' וכו' ולימי חזק'
 חזק' דרוד' גמ'
 למלקות עי' לעיל ד' ד'
 ע"כ ברין ד' מתי' נמה
 מיט':

הנהגות הנר"א

[א] גמ' (הזמינו לבית המרחץ מהו) תא"מ (ועי' בהגר"א או"ח סי' פד ס"ק א'). והאמת יורה דרכו:

פירוש הרא"ש

חנין כן שמי חוכם כן נתי שרי ואין לרין נומר משמנתה מיין שמי חוכם
שכתב צפ"ח מהל' נדרים: ירושלמי [פ"א ה"א] ר' עקיבא אידי חוכך בזה לה
כמה עבדין לה רבנן מהו הוא צדק. ומתבאר לה דהך ירושלמי לא
מנה עבדיו אסור ובגומרא דלין מנשו הרחקה אחריו לה ולא שמואל נדרייו
כדאמרן. מיהו כתב הרב ר' ברוך בר שמואל בצירוייו דמהא שמעיין בחדא
עובדא דהאי דלמר משמיתנא מנכסיה דשרייה רב חסדא. ואין דין זה מה
שכר וגשכרין עמו אלמא אין נכסיו אסורין אלא ודאי חרס של צ"ד

ר"ע מחמיר תימא תלמודא דייק מלכותיה הלשון דקמיה חוכך בזה להחמיר וע"ז הוא אומר מהיה די לום אין זה דיוק משטיי' ל' כמו מלכותיה ה'ל' גרמא מוכר ב"ע ל"פ דאסור. פי' משום דל' ע"ז וזו הוא אי"כ משהיל ל' לום ככלל' ה'הכחא אלא משמע שאין ע"ז מלכותיה ממך' משבטבא ב"ע לא פליגי דשרי'. דלשון קלה